

Ze staré školy - pozvánka na výstavu z časů kantorů, rákosek

20. 03. 2018 00:00

S jarem přichází do Domu Jany a Josefa V. Scheybalových i nová výstava. Provede nás malebným krajem kolem Jizery a přiblíží školní život v období první republiky. Výstava Ze staré školy bude slavnostně zahájena 27. března a potrvá až do konce září.

„Nejednou se učení odbývalo přímo v obytné světnici, takže při vyučování kantorka vařila, prala, přebalovala děti, předla. V horách býval v „učebně“ stav, na Jablonecku i stroj na sekání korálů, tzv. cojk nebo klemprda. Platy učitelů nebyly stálé. Sobotales závisel na podpoře vrchnosti a představenstva obce; někdy patřil ke škole kousek pole a louky,“ dovídáme se z národopisných studií Jany Scheybalové o těžkém učitelském životy.

Kresby a texty národopisců Jany a Josefa V. Scheybalových jsou na výstavě ZE STARÉ ŠKOLY hojně zastoupeny. Díky kreslířskému umění Josefa V. Scheybala si můžeme i dnes dobře představit, jak vypadala venkovská škola, kde se především v zimě scházely děti z širokého okolí a jak se asi žákům pracovalo v dřevěných lavicích. Na Scheybalových kresbách uvidíme i pověstnou oslovskou lavici a hudební nástroje, které visely ve třídě pod stropem schované zde před vlhkostí nebo roubené stavení v Pasekách nad Jizerou, kde působil známý kantor, houslař a písmák Věnceslav Metelka.

Díky spolupráci s Krkonošským muzeem v Jilemnici a Památníkem zapadlých vlastenců v Pasekách nad Jizerou představí výstava i zajímavou kolekci autentických školních pomůcek a učebnic z doby první republiky i originálních sešitů a žakovských prací. „Mezi výstavní exponáty, kterých si obzvláště ceníme, patří právě housle Věnceslava Metelky, který do školy v Pasekách nad Jizerou nastoupil jako učitelský pomocník v březnu 1831. Je typickou osobností lidového kantora, který učil se zapálením pro věc a s láskou. Vedle toho vychoval skvělé stavitele houslí a založil tak významnou houslařskou školu,“ říká Petra Handlířová z Jabloneckého kulturního a informačního centra, které výstavu pořádá.

Dobovou atmosféru dokreslují také úryvky z třídních knih nebo omluvenky: „Pane Řídící! Jak Vám povědomo, minulý pátek nebylo možno od nás do školy, skrz metelici a vítr, proto sme Mařenku

do školy neposlali. S pozdravem Koldovský na Tomšově.“ nebo “Irma nemohla včera přijít do školy že si v úterý promočila střevíce a ráno to bylo úplně mokré, tak že se nemohla obout a jiné na přezutí nemá, musela jsem to nechat sušit vždyť by byla nemocná. Marie Janoušková.” Za první republiky to zkrátka neměli lehké ani učitelé ani žáci, ba ani rodiče.

Podpora vzdělávání, zřizování škol a stavba školních budov patří ke znakům prosperity a osvětěného řízení obcí, a na to měl Jablonec v době první republiky štěstí. Už z dřívějších dob se mohl pyšnit několika německými školami a zrod nové republiky sebou přinesl i rozvoj českého školství.

První česká škola v Jablonci zahájila vyučování v roce 1889 jako jednotřídní matiční škola. Vznikla z podnětu pilníkáře Antonína Chvojky, který odkázal Ústřední matici školské svůj dům v Kamenné ulici č. 404 pod podmínkou, že nejdéle do pěti let od jeho smrti bude v tomto domě zavedeno české školní vyučování... Počátky však nebyly jednoduché, až po vyhlášení samostatného Československa v říjnu 1918 začala být situace pro české školství příznivější. Ustalo pronásledování rodičů, kteří dali své děti do české školy, a počet žáků tak utěšeně rostl. Zatímco ve školním roce 1918–1919 byly zapsány necelé dvě stovky žáků, v roce následujícím vzrostl jejich počet na neuvěřitelných šest set.

Zavzpomínat na výstavě mohou návštěvníci i na budovy jabloneckých škol, které mnozí z nich ještě navštěvovali, ale dnes již nestojí. Např. na chlapeckou obecnou a měšťanskou školu – tzv. žlutou nebo první dívčí tzv. zelenou.

Výstava ZE STARÉ ŠKOLY je zdarma přístupná až do konce září v Domě J. a J. V. Scheybalových v Kostelní ulici. Otevřeno je od úterý do pátku 10–12 a 13–17 hodin a v sobotu 10–13 hodin. Školy si mohou objednávat komentované prohlídky na tel. č. 775 585 047.

Anotace k výstavě:

ZE STARÉ ŠKOLY – kresby a texty národopisců Jany a Josefa V. Scheybalových z kraje kolem Jizery

27. 3.–29. 9. 2018 v Domě J. a J. V. Scheybalových, Jablonec nad Nisou

otevírací doba: úterý–pátek 10–12 a 13–17, sobota 10–13 hodin (kromě st. svátků), **vstup zdarma**

národopisná výstava s praktickou ukázkou vybavení školní třídy z období první republiky

Vernisáž výstavy se koná 27. 3. od 17 hodin.

Jana a Josef V. Scheybalovi

Vedle výročí spojených s naší vlastí si letos připomínáme také nedožitě devadesátiny významného historika, kreslíře a národopisce Josefa Václava Scheybala. Se svou ženou Janou pokračovali v rodinné tradici a dokázali vytvořit umělecké sbírky a knihovnu nebývalého záběru. Liberecký kraj tak získal obsáhlý vědecký a umělecký dokument zachycující památky lidového umění, krajinu i přírodu.

Tisková zpráva :Jablonecké kulturní a informační centrum

Kontaktní osoba za JKIC pro média:

Radana Schaeferová, T: +420 606 270 543, schaeferova@jablonec.com